LIETUVOS ENERGETIKOS AGENTŪRA

Rekomendacijos dėl energetikos bendrijų veiklos sąlygų

Klimato kaitos valdymo centras

2026 m. birželis

ENERGETIKOS BENDRIJOS – SKATINAMOS VALSTYBĖS JUNGIA BENDRUOMENES, KURIA NAUDĄ

Energetikos bendrijos (AIEB ir PEB):

- sutelkia visuomenines, verslo ir gyventojų iniciatyvas AEI energetikos srityje;
- gamina „žaliąją“ elektrą bendrijos nariams;
- didina visuomenės pritarimą AEI projektams;
- palengvina privačių investicijų pritraukimą AEI naudojimo plėtrai

Paskatinimas norintiems, galintiems bet stokojantiems laiko / žinių

Galimybė pasinaudoti valstybės teikiamu finansavimu

EB gali būti skirtos mažinti energetiniam skurdui

Priemonė sumažinti sąskaitas už elektrą

ENERGETIKOS BENDRIJŲ PLĖTRA VYKSTA NUO 2023 METŲ – ŠIUO METU LIETUVOJE YRA 67 PEB IR 14 AIEB

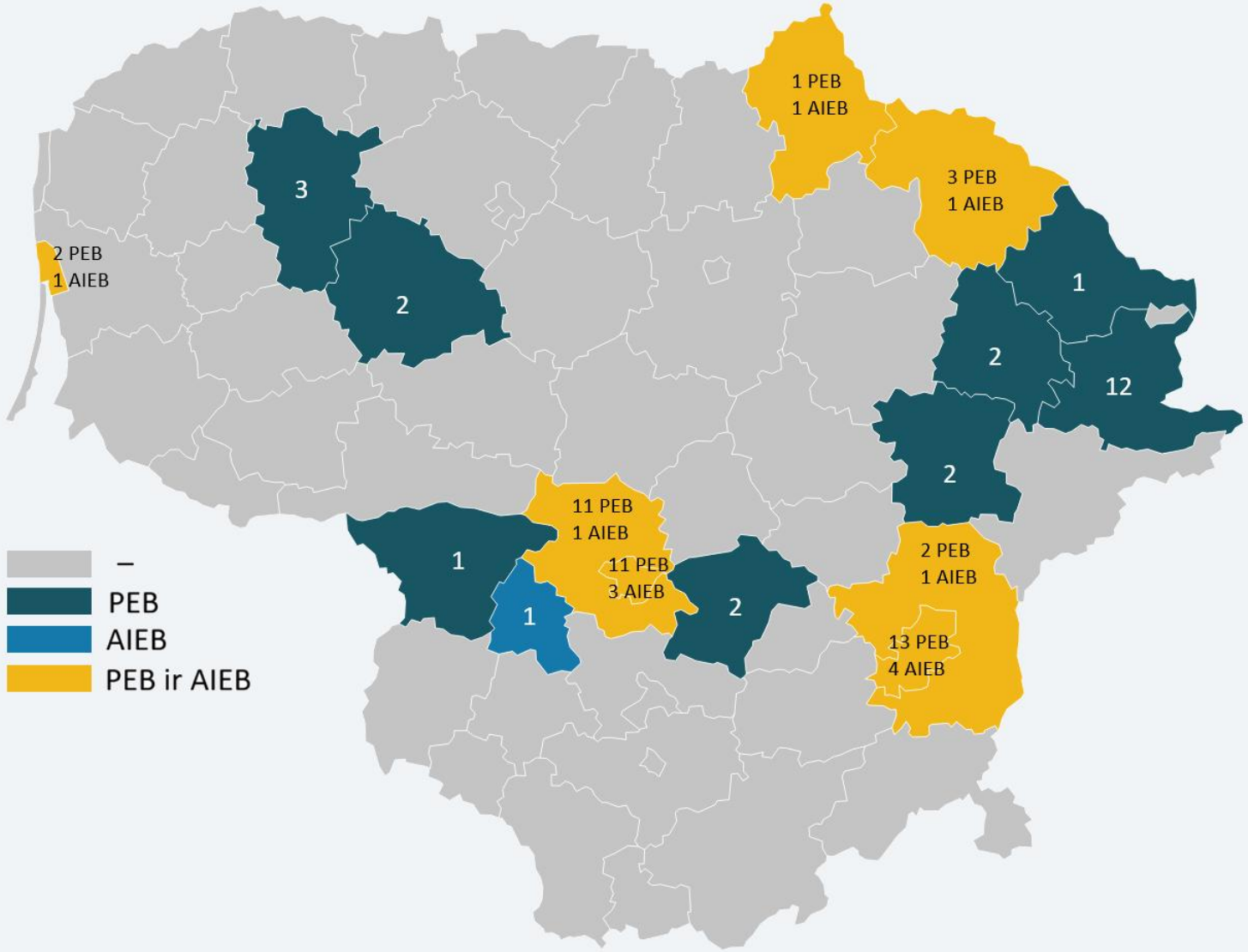

PILIEČIŲ ENERGETIKOS BENDRIJOMS IŠKELTA MAŽIAU SĄLYGŲ

	Atsinaujinančių išteklių energijos bendrija (AIEB)	Piliečių energetikos bendrija (PEB)
Veikloje dalyvauja	Fiziniai asmenys ir juridiniai asmenys (**išskyrus dideles įmones**)	Fiziniai asmenys ir juridiniai asmenys (**įmonių dydis neribojamas**)
Gamyba	**Iš atsinaujinančių energijos išteklių**	Neribojama
Sprendimų priėmimas	**≥51 proc. balsų** priklauso AIEB dalyviams, kurių apskrityje elektrinė	Fiziniai asmenys, mažos ir labai mažos įmonės ir savivaldybių tarybos
Produkcija	Elektra ir (arba) **šiluma**	Tik elektra
Elektros naudojimas	**Savo reikmėms ir ūkio poreikiams tenkinti**	Neribojamas
Gamybos įrenginių valdymas	Nuosavybės teise	Nuosavybės ar **kita teise**
Galimos / kitos veiklos	• **elektros gamintojas**; • **nepriklausomas tiekėjas;** • **nutolęs gaminančio vartotojo parkas**	• **paklausos telkimas;** • **energijos kaupimas;** • **energijos vartojimo efektyvumo paslaugos;** • **elektromobilių įkrovimo paslaugos;** • **kitos paslaugos** (išskyrus skirstymą)

PEB dažniausiai orientuota į bendruomenės poreikius, pradedama nuo mažesnių investicijų reikalaujančių projektų, kurie vėliau būna plėtojami.
AIEB orientuota į konkretaus AEI naudojimą, paprastai tai didesni projektai, reikalaujantys ir didesnių investicijų.

SUTEIKTA PIRMUMO TEISĖ ENERGETIKOS BENDRIJOMS REZERVUOTI PRALAIDUMUS PRIE ELEKTROS TINKLŲ

Prie skirstomųjų elektros tinklų pralaidumai rezervuojami prioriteto tvarka	Savivaldybės, tvarkydamos miesto infrastruktūrą, turi:
I prioritetas – savivaldybių EB, skirtos mažinti energijos nepriteklių ir (ar) teikti naudą pažeidžiamiems vartotojams	įvertinti galimybę naudoti atsinaujinančius energijos išteklius AIEB; konsultuotis su elektros tinklų operatoriais dėl AIEB poveikio infrastruktūros plėtrai

NUMATOMI PALENGVINIMAI ENERGETIKOS BENDRIJŲ VEIKLAI

Galima būtų dalintis elektros energija	Nereikėtų leidimo elektrai gaminti
numatoma galimybė vartotojams (ir EB) dalintis pasigaminta elektra	kai GV elektrinės (≤100 kW) statomos, įrengiamos ir eksploatuojamos EB

GALIMOS ĮVAIRIOS ENERGETIKOS BENDRIJŲ JURIDINĖS FORMOS. POPULIARIAUSIA – VIEŠOJI ĮSTAIGA

LIETUVOS ENERGETIKOS AGENTŪRA

- Viešoji įstaiga
- Asociacija
- Sodininkų bendrija
- Daugiabučių bendrija
- Labdaros ir paramos fondai
- Kitos bendruomenės, bendrijos* ir kiti juridiniai asmenys

**turinčios juridinio asmens statusą*

Pasirinktos AIEB juridinės formos

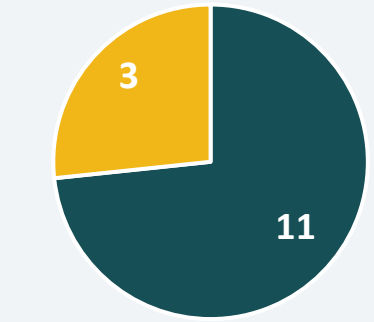

■ Viešoji įstaiga, vnt.

Pasirinktos PEB juridinės formos

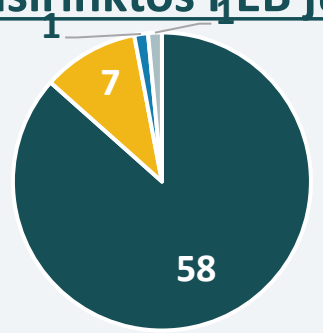

■ Viešoji įstaiga, vnt.

KUR RASTI PAVYZDINES VšĮ ĮSTATŲ FORMAS?

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Pavyzdinės viešosios įstaigos įstatų formos →

Detalus aprašymas, teisės aktai

(*žr.* aprašymo 4 priedą)

PELNO NESIEKIANČIO JURIDINIO ASMENS VEIKLOS[AIEB] / STEIGIMO[PEB] DOKUMENTUOSE TURI BŪTI NUSTATOMOS PAGRINDINĖS TVARKOS

Pagamintos elektros energijos realizavimo tvarka

Kaip pagaminta elektra **paskirstoma** EB **dalyviams** (+dalininkams ir nariams – PEB) – Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklės

Kaip pagaminta elektra **parduodama** elektros energijos **biržoje** Elektros energijos rinkos taisyklėse nustatyta tvarka **arba pagal** dvišales **sutartis** galutiniam vartotojui pagal atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis

Elektros energijos gamybos įrenginių administravimo ir priežiūros tvarka

Kokių teisės aktų reikalavimus turi atitikti **EB elektrinė** ir ją **prižiūrintys, eksploatuojantys specialistai**:

- Elektros **tinklų naudojimo** taisyklės
- Elektrinių ir elektros tinklų **eksploatavimo** taisyklės
- Asmenų, turinčių teisę **įrengti ir (ar) eksploatuoti energetikos įrenginius**, atestavimo taisyklės
- **Saugos eksploatuojant** elektros įrenginius taisyklės
- Elektros įrenginių įrengimo bendrosios taisyklės
- ir kita

Pajamų, gautų vykdant energijos gamybos veiklą, paskirstymo tvarka

Nustatoma tvarka, kaip EB lėšos ir (arba) už parduotą elektrą gautos **lėšos bus naudojamos**, pvz.:

- paskolai (jei taikoma) grąžinti, ir (arba);
- elektrinės ir (arba) EB administravimo išlaidoms padengti, ir/arba;
- teikti aplinkos, ekonominei arba socialinei visuomeninei naudai savo dalyviams (+dalininkams ir nariams – PEB) ar tą naudą teikti vietose, kuriose ji vykdo veiklą

ENERGETIKOS BENDRIJOS GALI KURTI ĮVAIRIOPĄ NAUDĄ

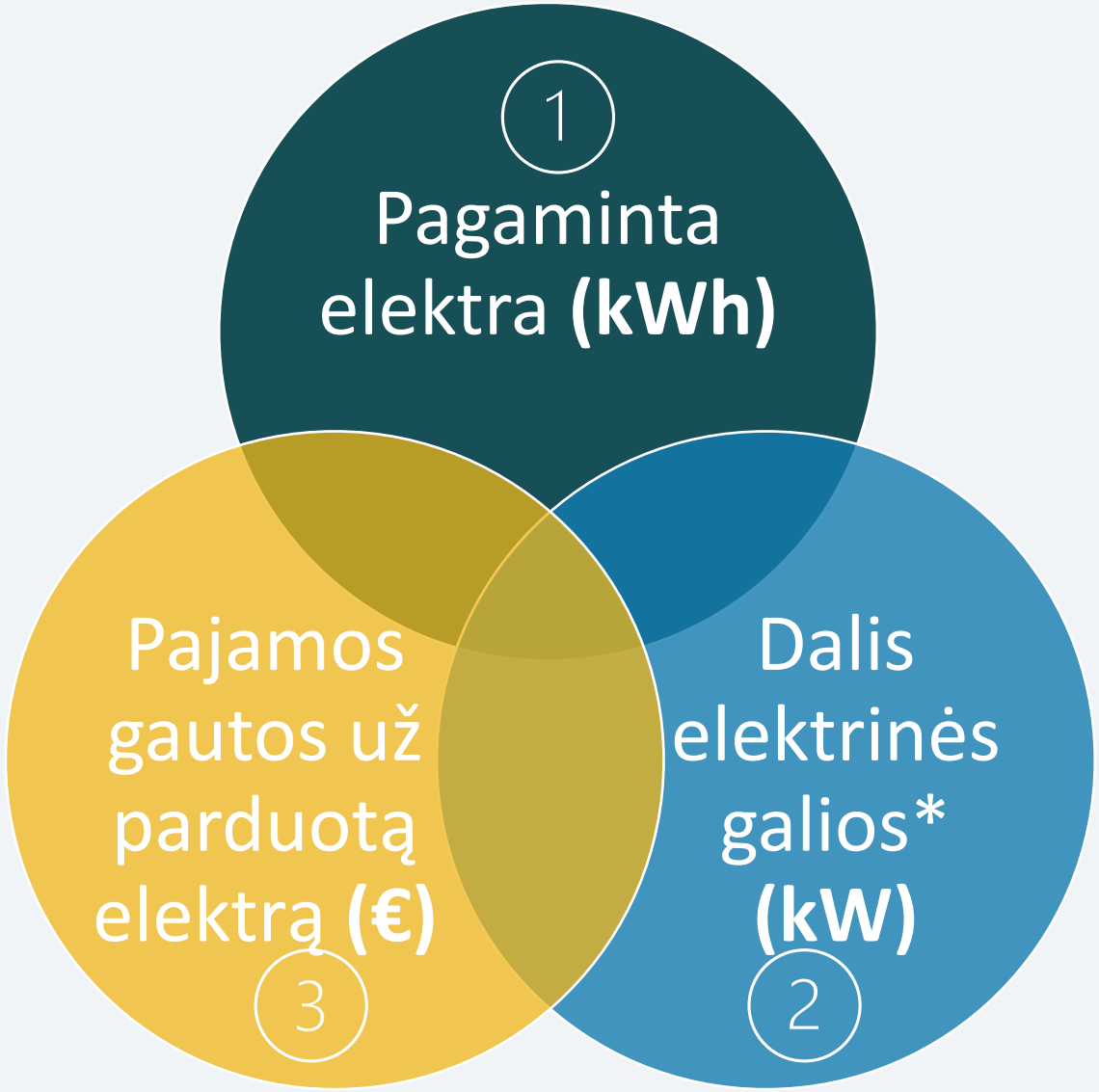

**Gaminančių vartotojų schema*

- EB gali gaminti, tiekti, parduoti elektrą (+ šiluma – AIEB) **savo dalyviams** (+ dalininkams ir nariams – PEB) **ir kitiems asmenims**.
- AIEB dalyviai šią elektros energiją naudoja **savo reikmėms ir ūkio poreikiams tenkinti** (PEB neribojama)

KAI BENDRIJA VEIKIA KAIP ELEKTROS TIEKĖJAS – ELEKTRA TIEKIAMA BENDRIJOS DALYVIAMS IR (AR) KITIEMS ASMENIMS

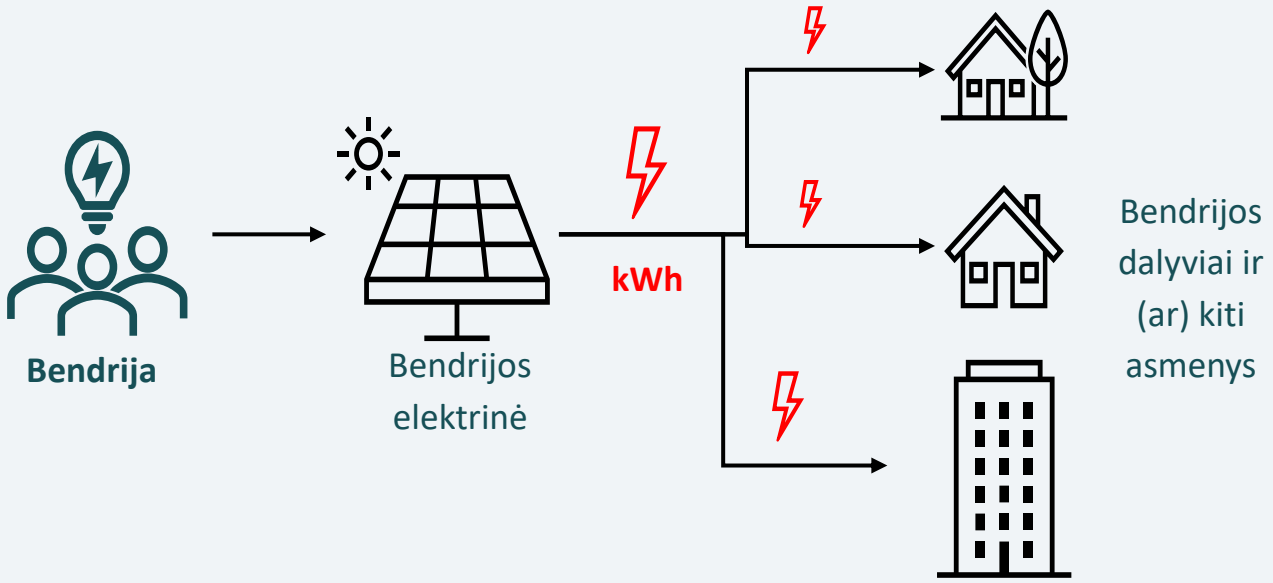

EB taikomi reikalavimai:

- Atsako už disbalansą, sukeltą vykdant elektros tiekimo veiklą – **sudaro disbalanso pirkimo–pardavimo sutartį** su perdavimo sistemos operatoriumi (jei taikoma);
- **Sudaro persiuntimo paslaugos teikimo sutartį** su skirstomųjų tinklų operatoriumi;
- **Apmoka elektros persiuntimo** ir (ar) perdavimo skirstomaisiais tinklais ir kitas **paslaugas** tinklų operatoriui.

Elektra parduodama pagal pirkimo pardavimo sutartis, o pardavimo kaina bendrijos dalyviams gali būti lygi 0 (nuliui).

KAI BENDRIJA VEIKIA KAIP ELEKTRINĖS STATYTOJAS – ELEKTRINĖS GALIA PADALINAMA BENDRIJOS DALYVIAMS IR (AR) KITIEMS ASMENIMS

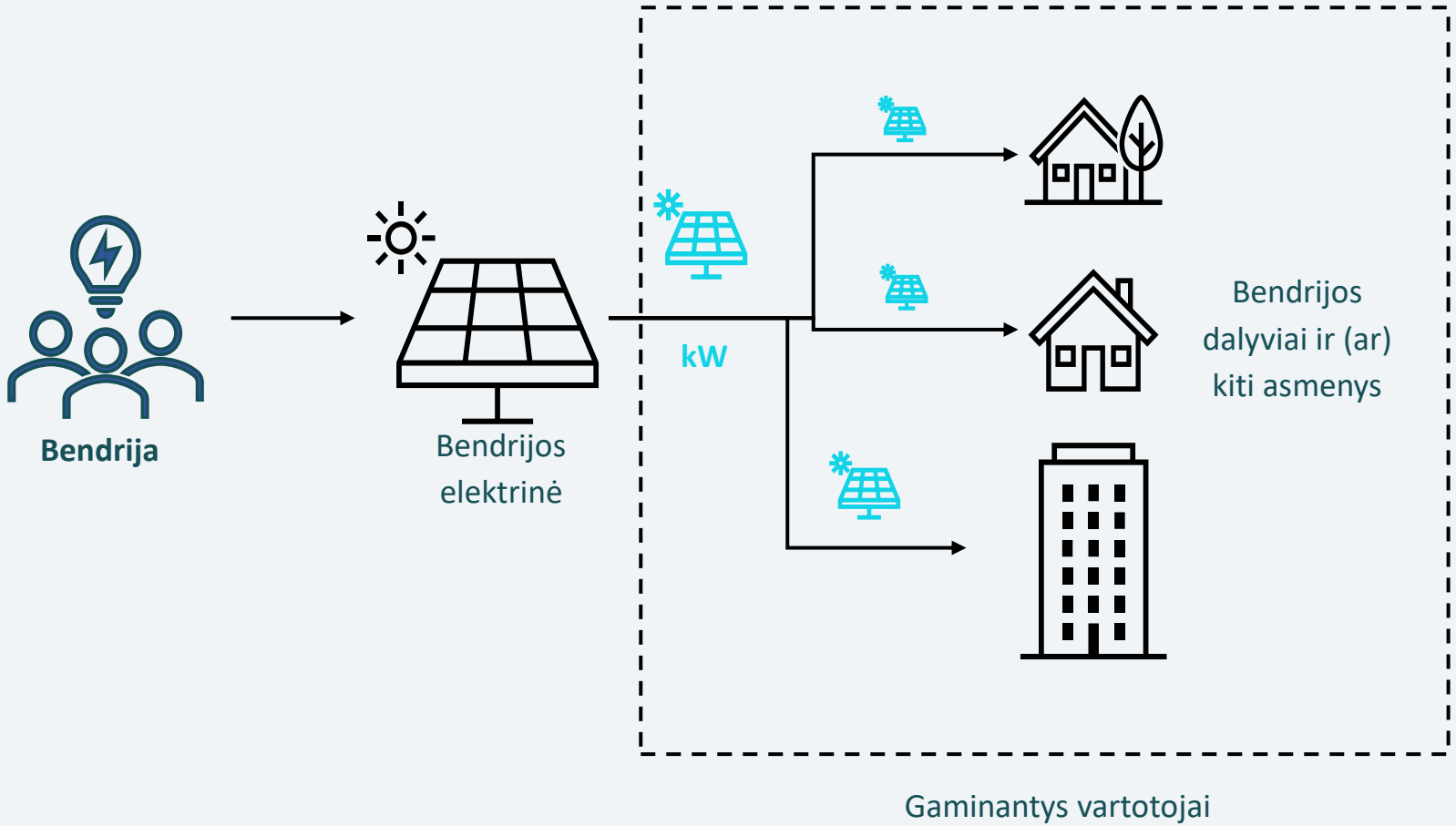

Bendrijos dalyviai ir (ar) kt. asmenys tampa gaminančias vartotojais.
Bendrijai taikomos trečiojo asmens, statančio gaminančių vartotojų elektrines, sąlygos.

KAI BENDRIJA VEIKIA KAIP ELEKTROS GAMINTOJAS – PAGAMINTA ELEKTRA PARDUODAMA, O PELNAS SKIRIAMAS NAUDAI TEIKTI

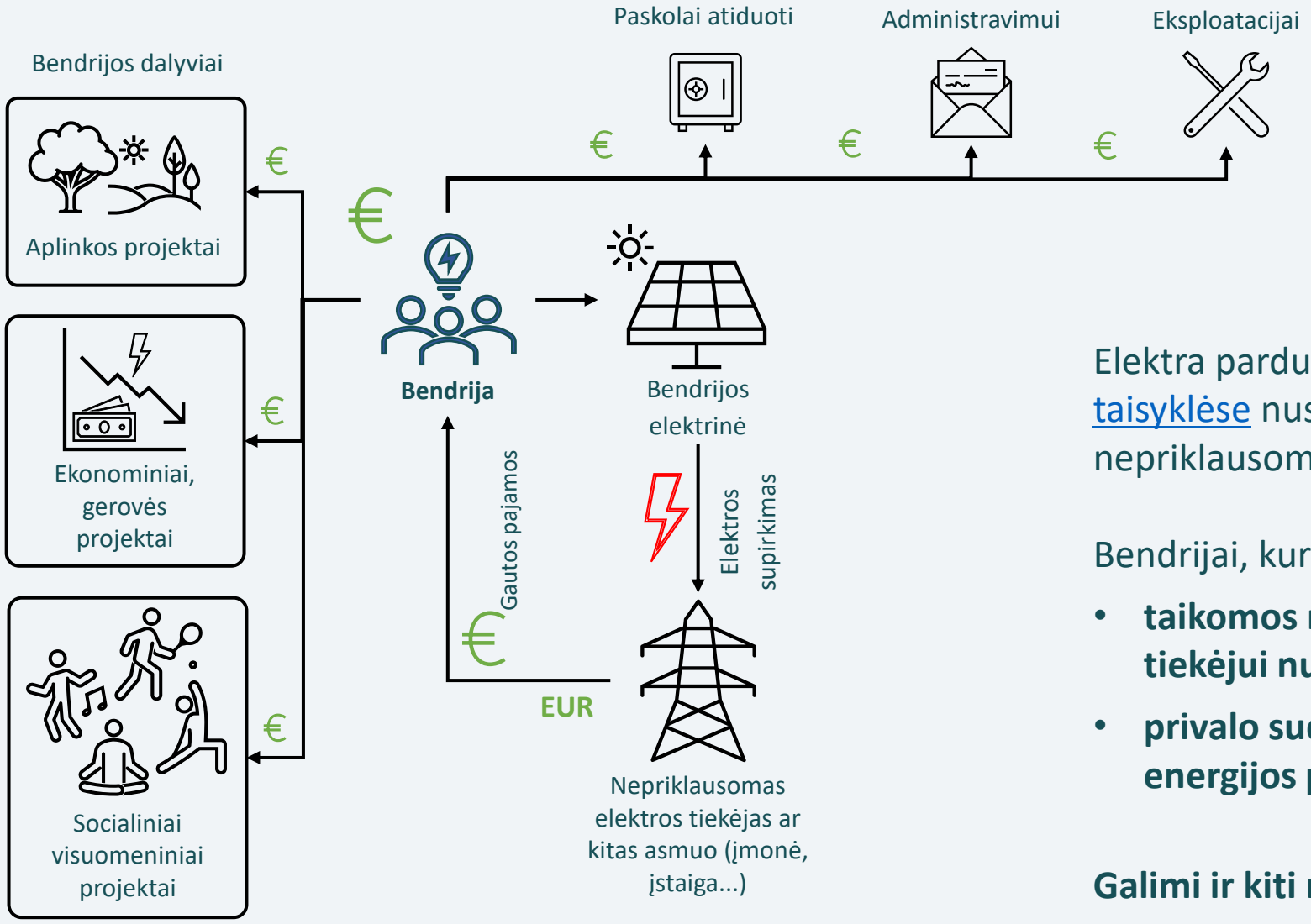

Elektra parduodama (1) arba Elektros energijos rinkos taisyklėse nustatyta tvarka ir būdais, (2) arba nepriklausomam elektros tiekėjui.

Bendrijai, kuri vartotojams tiesiogiai parduoda elektrą:

- **taikomos nepriklausomam elektros energijos tiekėjui nustatytos sąlygos ir reikalavimai**;
- **privalo sudaryti atsinaujinančių išteklių elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį.**

Galimi ir kiti naudos paskirstymo būdai.

KVIEČIAME SUSIPAŽINTI SU ENERGIJOS BENDRIJOMS PARENGTOMIS REKOMENDACIJOMIS

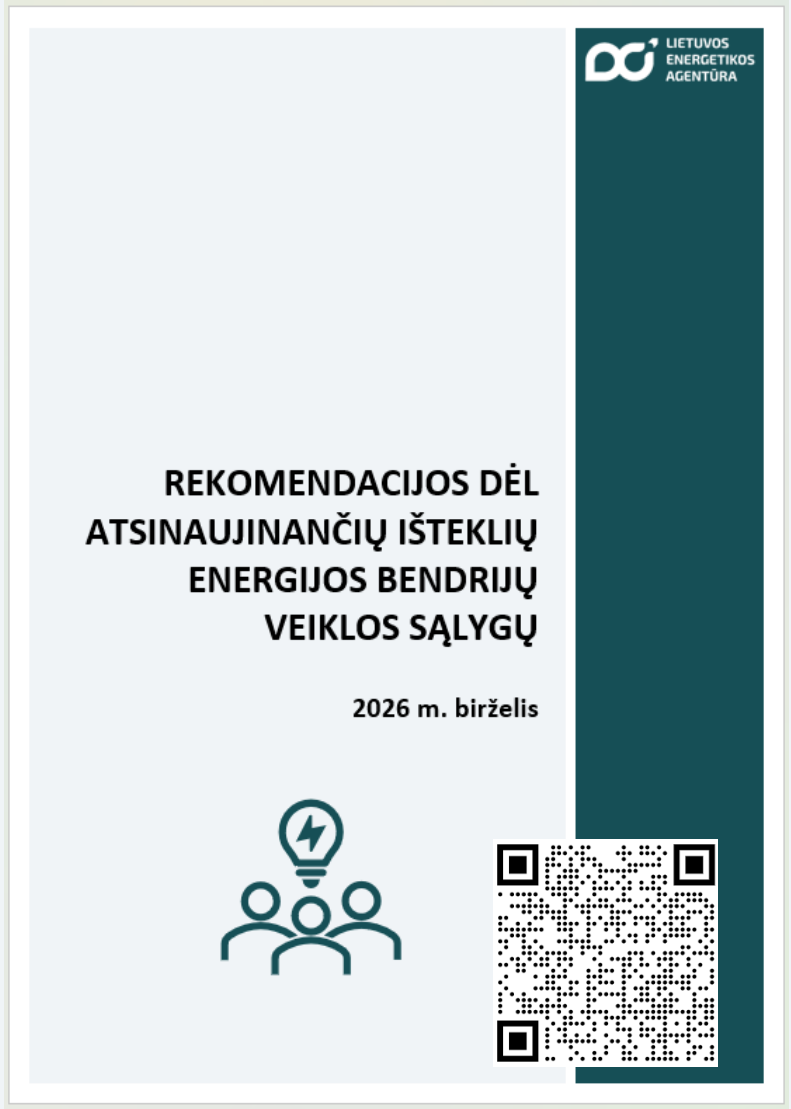

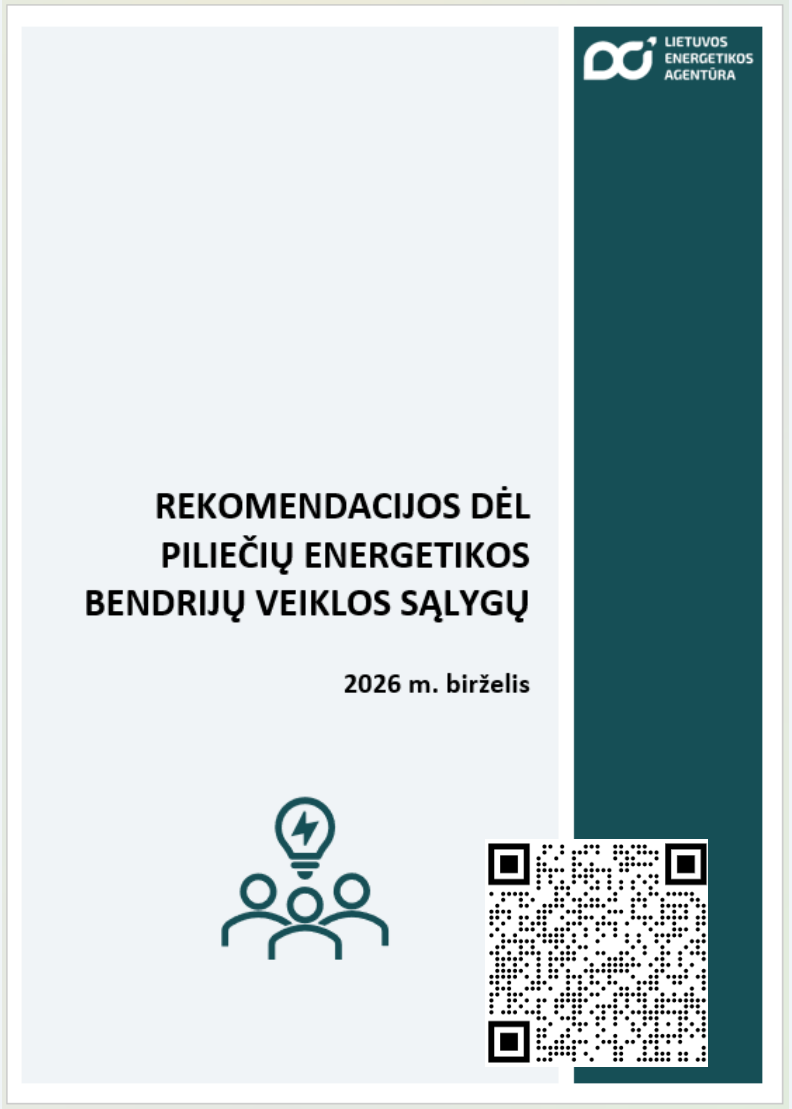

PARENGTOS REKOMENDACIJOS SKELBIAMOS LEA INTERNETO SVETAINĖJE

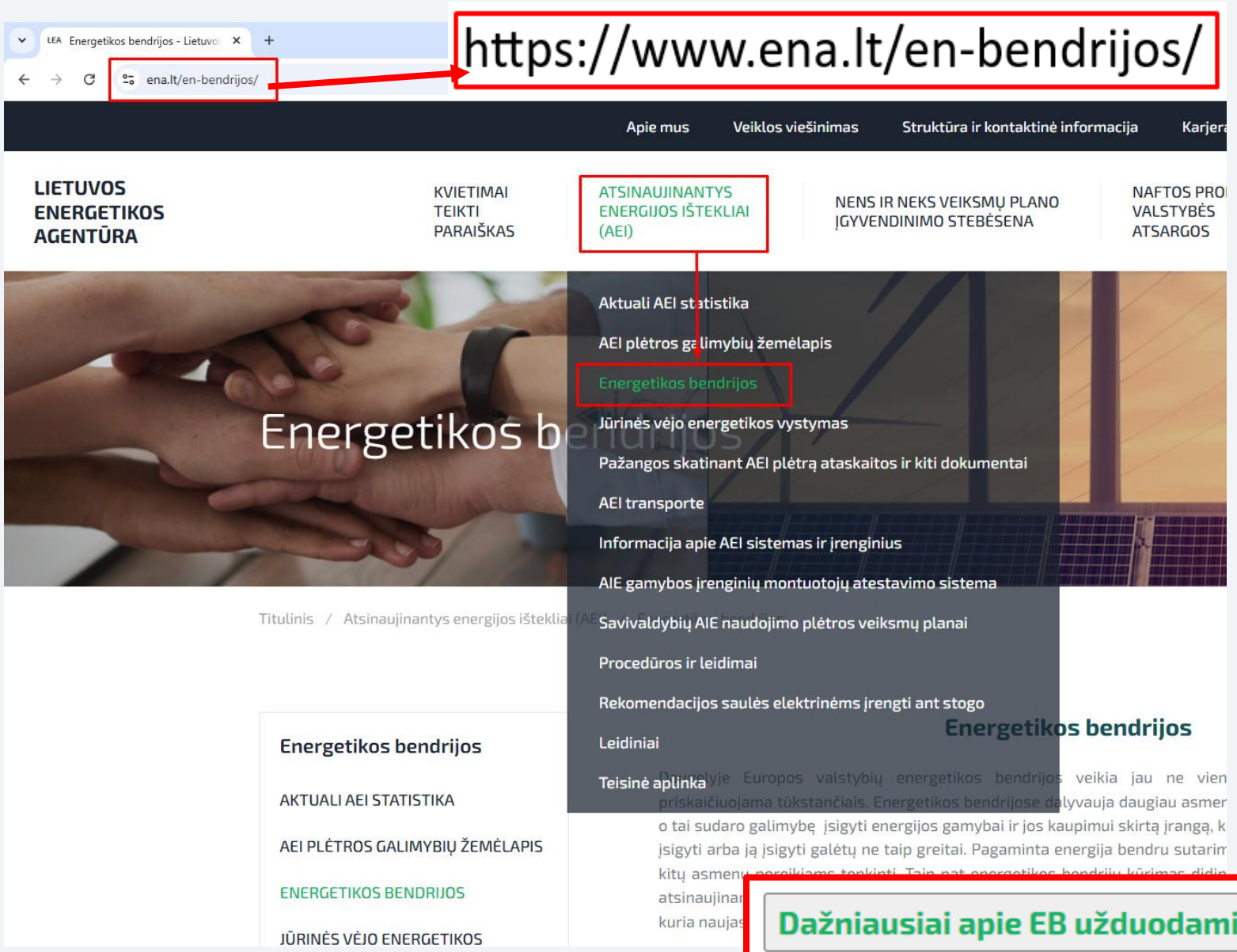

LIETUVOS ENERGETIKOS AGENTŪRA

www.ena.lt

www.linkedin.com/company/ltena/